

רשמים מכנס בני התורה ברוך אשר יקים

בליל ל"ד לעומר התכנסו כמאה בני תורה באולם ערלוי בבני ברק, לשם חיזוק מצות התכלת.

ה'תכלת' - אינו ענין פוליטי הקשור לקבוצות משונות, אלא מצות עשה דאורייתא הקשורה לכל יהודי בכנף בגדו, וכ"ש לבני תורה שעליהם מוטל ללמוד את הסוגיות. יחד עם תלמידי חכמים מופלגים זכינו להתחזק במצות התורה "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת" ללא מודעות ברחוב או בעיתונות, ללא טרטורים טלפוניים, רק מפה לאוזן קשבת - בתוך יומיים של ארגון, ובסייעתא דשמיא מופלאה - עברה לה השמועה. כך הם באו לכאן. לכבוד שמים.

דברי פתיחה נשא הרה"ג בנימין זאב הלוי הורביץ שליט"א (מח"ס חותם של זהב). כמה נידונים בצביעת התכלת לשמה. עוד סיפר איך הוא זכה להיחשף לגילוי המצוה הגדולה. מרגש היה לראות את אחד מבני בניו של קרח בן יצהר - הראשון שעשה ליצנות ממצות התכלת - מדבר בהתלהבות לחיזוק המצווה. ראו את דברי האריז"ל שאמר שקרח יגיע לתיקון.

לאחר מכן דיבר הגאון רבי דוד מנחם רוז שליט"א (מחשובי האברכים בכולל חז"א, ומחבר קונטרס חשוב בעניין התכלת) בעניין דעת גדולי הת"ח בדורנו אודות התכלת. גם הביא נסיונות דחיה שעלו על זיהוי החילזון, והיישובים על כך, הכל מתוך כבוד והערצה לחכמי התורה. הציבור נוכח לדעת, שיש כאן אפשרות קיום מצוה מתוך ליבון הלכה עם גדולי תורה, ויה"ר שיפוצו הדברים בי מדרשא. כמו כן האריך הרב רוז שליט"א בכמה עניינים הלכתיים כמו מנין החוטים, גוון צבע התכלת ועוד. (לא הבאנו את כל המ"מ מחמת אריכות הדברים).

לאחר מכן דיבר הגאון ר' נחום מאיר רוזנברג שליט"א (דומ"צ בב"ד של זקנו מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל וראש כולל חושן משפט) וכה היו דבריו: "כשמדברים על הנושא של תכלת, באמת יש בזה כמה נושאים שיש לדון בהם, לדבר בהם.

למעשה, כשבאים לדון על כל נושא בפני עצמו, רוב מוחלט של מי שעסק בו ברור לו במאה אחוז כמו צד אחד. אבל כל אלו ששוללים את התכלת - משום מה כל אחד מגיע לזה מכיוון אחר, צריך לדעת מגדרי אחרי רבים להטות איך נמדד הדבר. אבל בעיקר אני רוצה לדבר פה על מה שנוגע לכל יחיד למעשה.

כמו שהזכירו קודם לא באתי להכריע את הנושא, אלא איך צריך להסתכל על נושא כזה שהוא מבלבל מאד, וצריך להסתכל בצורה ברורה כי בנושאים שיש בלבול ליצה"ר הכי קל לעשות את העבודה שלו.

באמת, לגופו של ענין אפשר לדון על כל מיני נקודות. על הזיהוי של החלזון, האם אנחנו יודעים את הגוון, אפשר להמציא כל מיני נדונים למה זה לא ברור האופן של הקיום של המצוה, למרות שאני לא חושב שיש ספקות בדבר, אבל על כל פנים זה נדונים שזה באמת נידון. כמובן צריך לדון בדברים ברצינות, מתוך יר"ש.

יש נדונים מסוג אחר שזה גם כן נידון, למשל אדם אומר: אני, נראה לי ככה, אבל מי אומר שאני יודע להחליט? אולי אין לי מספיק שקול דעת להחליט דברים? הרי ילד בן עשר שיבוא ויגיד אני החלטתי משהו, אין בזה שום דבר...

מה בדיוק צריך בשביל להחליט? זו שאלה נכונה. יש נושא אחר - למשל אדם שהוא משוכנע באמת, אבל הוא תלמיד לרב. והרב שלו חושב אחרת, האם מותר לו לנהוג כמו שהוא חושב נגד מה שהרב שלו חושב. אז באמת זו שאלה שצריך לדון בה, האם זו סיבה לבטל מצות עשה במקרה כזה או שזה לא סיבה. שוב פעם זה נידון בהלכות כבוד רבו מה בדיוק צריך לעשות ואיך צריך לעשות, זה נידון.

יש עצות לצאת מהנידון הזה - גם יכול להיות, האם זה נכון בגלל זה לא ללבוש בגד שחייב בציצית, או שזה כמו כל הדורות שלבשו אפילו שלא היה תכלת כדי לקיים מצות לבן, כל אלו נדונים שצריך באמת לדון ולהחליט בהם. מי שהוא בר הכי לדון בעצמו, מי שלא בר הכי צריך לשאול לחכמים שיגידו לו.

אבל יש דבר אחד בתוך כל הפולמוס שנהיה פה. השתרבב פה דעה שאני חושב שחייבים למחות על זה בכל התוקף.

הגמ' במנחות אומרת שגדול ענשו של לבן מעונשו של תכלת... חז"ל מתבטאים שהציצית זה חותם של עבדות מבואר בדרך ה' שחז"ל לא לחינם נקטו את הדוגמא הזו כי הציצית באמת זה חותם של עבד - וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם זה בא לבטאות שאנחנו משועבדים לקב"ה אנחנו לא עושים מה שאנחנו רוצים, אנחנו עושים מה שהקב"ה אומר לנו. זה מה שהציצית בא להזכיר לנו, זה מה שהציצית בא לבטאות, שהעבד משועבד לאדון שלו, הוא משועבד למה

גדולי תורה התוו את תוכן הכינוס - לא לשכנע אף אחד. לא להתווכח עם אף אחד. זכותו של כל אחד - שאינו מודע לעובדות בשטח - להמשיך ולהעמיד המצב על חזקתו, כמו בדורות שלפנינו. זוהי גם דרכם של גדולי הדור בעצמם. אבל מי שיודע? מי ששמע את הנתונים לאשורם ובטוח באמתיתם?

הוא הרי מחוייב בדבר זה! (וכפי שאמר מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל ועוד גדולי תורה).

ולשם כך נתכנסנו. אנחנו שיודעים ומחוייבים בדבר. או יותר נכון, זכאים.

כנסיה לשם שמים.

אני הייתי שם.

הייתי, והתרגשתי.

התרגשתי לראות את ציבור בני התורה האיתניים, איש איש לפי דרכו המיוחדת בעבודת ה'. לפי הדרך שנחל מרבתי - אבל מכנה אחד משותף לכולם.

מצות ה' ברה מאירת עיניים!

לא צדוקים או בייתוסים, לא קבוצות שוליים או עולי הר הבית. אלא תלמידי חכמים ובני תורה, הנאמנים לרבנותיו מוסרי תורה שבעל פה. אלו הגיעו לכאן בזה אחר זה, לחזק בתוכנו את עניין המצוה הקדושה הזו.

וכך הוה, בסיעתא דשמיא.

שהאדון אומר לו, הקב"ה נתן לנו תורה, שכוללת בדיוק מה שאנחנו צריכים לעשות, אז נכון יש דברים שכתובים פה, ויש דברים שכתובים פה, ויש דברים שאנחנו צריכים לדעת להוציא דבר מתוך דבר, אבל לבוא להגיד נכון הקב"ה צוה אותי ככה, אבל אני לא עושה את זה מכל מיני סיבות, זה אסור שיהיה. אם זה מגיע מתוך מה שנקרא לתאבון - אדם אומר לא נעים לי, קשה לי, כתוב ברבינו יונה אם אמר יאמר העבד כל מה שתאמר לי אעשה חוץ מדבר אחד כבר פרק עול אדוניו מעליו, אבל זה דרגה אחת.

אבל כשאנשים מתחילים לפתח תאוריות שנכון יש כזאת מצוה אבל לא צריך לקיים אותה כי נראה לי שהקב"ה רוצה דברים אחרים. זה עקירת התורה. נכון יש מושג שיש כח ביד חכמים לעקר דבר מן התורה בשב ואל תעשה, בשביל זה צריך ב"ד הגדול שיחליטו על כזה דבר. אנחנו יודעים שהם לא עושים את זה כל כך בקלות.

אמנם יש לפעמים מושג כמו שכתוב בחז"א בשיביעית - מצות הוכח תוכיח ולפני עוור לא להכשיל אחרים, שלפעמים מותר לעשות פעולה שתכשיל מישהו בעבירה קטנה באופנים מסוימים אבל כשאדם יש לו צווי מפורש מהקב"ה שום דבר לא יכול להיות תירוץ לא לקיים את זה אלא אם כן יש לו צווי אחר, כגון פקוח נפש או אפילו דבר שלא אסור אבל התורה פטרה אותו. הקב"ה אומר לעשות, ולפעמים הוא אומר לא לעשות, ויש דברים כאלה, אבל, זה חייב להיות ברור שהנידון הוא רק מה שהתורה אומרת.

מה התורה אומרת זה ברור: יש מצות תכלת, אין בזה שני צדדים. נכון שיש פה נידון מציאותי, לפעמים משקולים צדדיים שאולי התורה לא דברה בכהאי גוונא, כאשר הנידון בתוך השו"ע בתוך המצוות של התורה, זה נידון אמת, שיש לדון בו.

יש דבר אחר שזה יותר מצוי - לא שאדם יחליט חלילה שהוא לא שומע בקול ה', אלא בהיות שזה נידון שצריך לבדוק אותו הרבה ולחשוב, שקשה להחליט בו בקלות, אז יש אדם שמתחמק. כיוון שיש לו נגיעה, קשה לו עם זה שהוא יקיים את המצוה מכל מיני סיבות ואז הוא מתחמק מלדון.

במצב כזה אם באמת הוא לא בר הכי לדון, הוא לא צריך לדון בזה. אבל מי שהוא בר הכי לדון יש לדעת כמה החיוב על האדם לברר את הדבר, מאחר שכבר ידוע שיש כזה נידון. אין אף אחד שחושב להגיד שהצד שזה תכלת זה המצאה. גם המכחישים צריכים הרבה לחשוב כדי להכחיש, כבר אי אפשר לומר "מהיכי תיתי" שזו התכלת... במקרה כזה מוטל על האדם לדון ולהחליט.

בדרך כלל הסיבה שבגללה אדם לא ממחרת להחליט זה בגלל עצלות, או שהוא מפחד מאי נעימות. אבל מצות ציצית מלמדת אותנו שאנחנו עבדים של הקב"ה ואנחנו צריכים לעשות מה שהקב"ה רוצה, ומצוה אותנו. אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו... זה באמת נושא שמאד חשוב לחדד אותו, שכשמתחדש ענין יש לברר מה באמת הקב"ה רוצה מאתנו ואת זה צריך לעשות. הקב"ה יעזור שנזכה לעשות את רצונו בלב שלם, ולא יהיו שום ספיקות ובלבולים, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים."

לאחר מכן ענה הרב על כמה שאלות שנשאלו מהנאספים:

שאלה: גדולי התורה שבדקו את העניין ובכל זאת אינם לובשים תכלת, וכי אי אפשר לסמוך עליהם?!

תשובת הרב: קודם כל אני לא בטוח בעובדה, אני לא יודע כמה באמת מגדולי הדור עסקו בנושא והחליטו לא לקבל. על כל פנים אם המידע שבגללו החליטו שלא לבדוק את הנושא הוא המידע שיש לך אז ההכרעה שיש לך מהם היא שאתה לא צריך לבדוק את הנושא. אבל אם אתה לא אווז באותו מקום אז אין לך הוראה שכזו.

שאלה: כלומר אם גדולי התורה לא בדקו מותר גם לי לא לבדוק?

תשובת הרב: באמת יכול להיות שאדם לא חייב לבדוק, מותר לו לומר שגדולי הדור לא בדקו אז גם אני לא חייב לבדוק.

אבל אם אתה כבר רואה דברים שעל כל פנים רובם לא ראו, אז זה כבר נידון אחר. ועל זה אין הוראה של גדולי הדור.

בכלל יתכן שאנשים בעלי אחריות ציבורית צריכים להמנע מדברים מסוימים. אבל האנשים כאן אינם במצב הזה...

שאלה: האם יש מקור להנהגת כמה מגדולי הדור (א.ה. -איננו יכולים לכתוב את שמם בפירוש כי זה הוא רצונם) הלובשים מידי פעם בביתם בצינעא כדי לקיים את המצווה, אבל רוב הזמן אינם לובשים?

תשובת הרב: עיקר החיוב של ציצית הוא אם יש בגד ארבע כנפות לשים בו ציצית. מה שאנחנו מחייבים את עצמנו במצוה זה מעלה, זה לא העיקר. אך למעשה כל רגע שאדם לובש בגד של ארבע כנפות הרי הוא מחוייב, אמנם מי שמרגיש שבאמת הוא אנוס מללבוש תכלת כל היום מאיזו שהיא סיבה לפחות שיעשה כך.

לאחר מכן דיבר המנחה והלהיב את הציבור בגודל החשיבות להכניס את מצוות התכלת לעם ישראל.

אח"כ סיפר אחד ממארגני הכנס כי מורנו הגאון ר' ישראל מרמרוש שליט"א הרב של שיכון ג' בב"ב אמר שהוא יתאמץ להגיע ולא בטוח שהוא יצליח, (יש לו בר מצוה של נכד הלילה וגם הכנסת ספר תורה בשכונה).

מה שכן – הוסיף הדובר ואמר - אני רוצה לספר, כי ביחד עם אחד הת"ח שליט"א הלכנו לרב מרמרוש, ישב אצלו אברך חשוב מכולל חזון איש. וכשהרב ראה אותנו הוא אמר: "באתם לתת לי תכלת? כבר יש לי..." והראה את זה באמצע הדיון, בפני אותו יהודי נכבד. אח"כ כשנסנסנו אמר לנו הרב "התכלת מוסיפה לי קדושה, כמו שכתוב "והייתם קדושים". בלי כל ההוכחות והבירורים די בזה שאני מרגיש על עצמי "והייתם קדושים לא-לוהיכם" זה דבר אמתי!

הוסיף הדובר ואמר, אני עשיתי פעם סקר אצל אנשים ששובשים תכלת האם הם השתנו בענין הזה של והייתם קדושים - וכלם פה אחד אמרו שהם נהיו אנשים אחרים - לטובה!

לאחר מכן דיבר הגאון ר' אריה שפירא שליט"א (חתנו של הגאון ר' זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל, שאף הוא לבש תכלת בציציתו), וכה אמר:

"אנשים שבררו את הענין ורואים כמה הוא אמיתי - בודאי שצריכים להתייחס לזה כדבר מוחלט, חיוב גמור. גם אין כ"כ סיבה להצניע, כי הגיע הזמן שהתיקון הזה יגיע לעולם. העולם עובר הרבה תיקונים, הרבה שלבים. היתה תקופה שהתיקון היה ציצית, אח"כ תפילין, עכשיו הגיע הזמן של תיקון התכלת, והדבר הזה אינו מקרי. ראיתי פעם בספר ישועות מלכו של רבי יהושע לייב מקוטנא, בתקופה של הדיון הגדול עם התכלת של האדמו"ר מראדין, הישועות מלכו דן בדברים ואומר, שראה אנשים הטוענים כי בגלל שכתוב בכתבי האר"י שהתכלת נגנזה בגלל הגלות - ממילא אנחנו לא יכולים לחשוב שעכשיו כבר היא שבה אלינו. אומר הישועות מלכו - אני לא מבין את הטענה הזאת. איך אנשים יודעים? אולי כבר נצנץ אור הגאולה? מישוהו יודע מתי גאולתו של הקב"ה, אולי כבר התחיל השחר לצנץ?

את הדברים הללו אמר הישועות מלכו לפני כ- 120 שנה, ומה אנחנו נאמר היום שאנחנו נמצאים בשלבים כ"כ מתקדמים.

ודאי אנחנו לא צריכים להכניס רעיונות פנימיים כדי לקיים מצות עשה דאורייתא, אבל כשאדם יודע את גודל האחריות, כמה הדבר הזה

משמעותי וכמה התיקון תלוי בזה. אז ודאי הוא מקבל אחריות צבורית יותר גדולה.

יש אדם שהוא מתקן לעצמו והולך בצנעה, את זה אפשר לעשות בתוך גדרי ההלכה שלא יבטל מצות עשה דאורייתא. כי אחרי שאדם בירר את זה הינו מחויב בחיוב גמור, ולא פשוט להיפטר מזה. אבל בזה לא די. כי האדם צריך לחשוב איך לגרום שהאור הזה יתעורר בעולם. יש מדרש תהילים בסימן צ' דבר נורא: "אם ישראל מסתכלים בציצית ובתכלת שוב אינם עכורים ושכינה ביניהן", היינו שממש קלקולי הגלויות תלויות בענין התכלת. "והקב"ה משרה שכינתו ביניהם".

בברייתא של ר' מאיר במנחות וכן בספרי מובא הדרוש, שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע והרקיע לכסא הכבוד. המשכיל יבין שלא מדובר פה סתם בדימויי צבעים בעלמא שבאים להזכיר את כסא הכבוד, אלא יש פה ודאי סודות עמוקים - שכסא כבודו ית' נתקן ע"י המצוה המיוחדת הזאת, הרי מפורש בירושלמי שוראיתם אותו זה דווקא לתכלת. גם הפשטנים ככה אומרים אבל מפורש גם בחז"ל.

צריכים להבין שמצות הלבן בלי תכלת זה מצוה שההשלמה שלה חסרה. נכון שאינן מעכבות זו את זו, אבל ודאי שצורת המצוה היא לא שתי מצוות נפרדות, אלא התכלת משלימה את הלבן. והסוד שלה **שיבחיין בין תכלת ללבן**, שהלבן זה מדת החסד והתכלת זה הגבורה שחוזרת למיתוק, התכלת זה הצורה שבה הדין נמתק וחושך הלילה חוזר לתיקון, כשהמשנה אומרת 'מאימתי קורין את שמע בשחרית משיבחיין בין תכלת ללבן' הכוונה - מתי כבר חושך הלילה של הגלות יעבור, בשעה שיכיר בין תכלת ללבן, בשעה שכבר יגיע השחר. הזוהר אומר שע"י ישראל מיחדים ק"ש בזה הם מתקנים את החושך, את גוון החושך השחור - לתכלת.

אז אנחנו ודאי צריכים להבין את גודל האחריות שלנו, עד כמה שאנחנו יכולים לבקש שההתייחסות לסוגיה תהיה רצינית, זו סוגיה חמורה מאד. די לנו בזה שזה חיוב מוטל כל רגע ורגע. צריכים גם לזכור שמצות ציצית - בין לבן בין תכלת - זה לא פשוט בכלל להגיד שמי שלא מכניס את עצמו לחיוב הוא נפטר, כי התורה מבקשת, (ובדאי פשט התורה כך הוא), שהאדם ילך כל הזמן עם הציצית בכנפי בגדיו. זה שאפשר למצוא לזה פטורים - זה כמו לעקוף את המצוה. וכמו שמפורש בגמרא וכמו שרבינו יונה מוכיח שנענשים בשעת עידנא דריתחא, זה ודאי מוכיח שבנ"א מחויב להכניס את עצמו לחיוב הזה, זה לא חיוב רק במקרה שאם יש בגד אז חייבים. התורה התכוונה שיהיה על הבגדים, ופעם כל הבגדים שלהם היו ככה. מי שמעגל את הכנף שלו הוא פוטר את עצמו ומברח את עצמו מהמצוה, ובדאי כוונת התורה שיהודי ילך עם לבן ותכלת כל הזמן.

הרמח"ל אומר שהציצית היא תיקון הבגדים. תיקון הבגדים הכוונה היא שכל חצוניות החומר נתקנת ע"י הענין הזה של חושך החומר, זה מה שהמדרש רומז שלא תהיו עכורים. עכירות החומר נתקנת ע"י הציצית אז ודאי שאם אדם מבין את סוד המצוה הוא יותר מתקן. אבל מצוה פועלת כידוע באופן סגולי.

מי יודע אם כל גאולת ישראל תלויה באור הגדול שהקב"ה זימן לפנינו וכמו שחז"ל אמרו שהתכלת נגנזה. איפה מצאנו מצוה שנגנזה? נגנז' משמע שהיא גם **יוצאת** מהגניזה, וכשהיא יוצאת מהגניזה זה מראה שאור הגאולה הולך ובוקע. כל מי שזוכה לכבד את המצוה הזאת ולהוסיף עוד מישוהו, לזכות אותו בזה, אפשר כ"כ בקלות לעורר אנשים למודעות ולשימת הלב, בפרט שאין בדבר הפסד גם לשיטתם. אפשר להגיד לאדם להיות מיליארדר. בכמה מילים פשוטות, להיות אדם עשיר גדול, שמעשיר את עצמו ומתקן את העולם כולו.

לא אאריך בדברים, רק אחזק את ידי העושים, מי שארגן את הכנס ומחזק את ידי העושים, עושים ומעשים. שנזכה לראות שכסא ה' יתגדל בזכותם במהרה בימינו ונזכה לראות את אור ה' מופיע."

הכינוס הסתיים בתחושה מרוממת של הנאספים, וברגשי גיל על הזכות שנפלה בחלקנו - לשאת על בגדינו חותם של זהב למלך מלכי המלכים הקב"ה יתברך ויתעלה .

בעז"ה בקרוב יעלו ההקלטות מהכינוס בקו התכלת שמספרו

0799100065

מהדורה מיוחדת של הקונטרס לקט לחיזוק מצות ציצית ותכלת

מאת הרב אי"ש רפמן נדפסה לבאי הכנס ניתן להשיג ללא עלות

בטל 036163897